

Het Schrijvertje

IVN Roermond e.o.

Zomer 2017

Van de redactie

Door Laur Lennards

Als dit nummer verschijnt is de zomer begonnen. Zeker na een koud en tamelijk nat begin van de lente was het een verademing om de zon weer eens te voelen. We hebben weer veel inzendingen gekregen en de diverse bijdragen laten zien dat de schrijvers intens met de natuur bezig zijn.

In het prachtige gedicht van "Oos Maas" zullen veel leden zich herkennen. Het stukje over de Stadsweide roept bij mij veel jeugdsentiment op. En dan de kwestie van de alom aanwezige ganzen. Frank Heinen behandelt het thema weer met de nodige nuance.

En lees ook de aankondiging van Het Natuurcafé. Eindelijk weer een plek om elkaar te ontmoeten.

Veel van onze leden zijn actief als vrijwilliger en de nieuwe Natuurwet, door Frédérique in het lentenummer beschreven, vraagt extra waakzaamheid van ons allemaal. Als je de wet leest, zitten er hier en daar wel degelijk addertjes onder het gras. Het zal een flinke inspanning vragen om toch de balans in de natuur te bewaren.

De gidsencursus is voltooid, met als resultaat 28 nieuwe gidsen. Een mooie aanwinst.

De uitslag van de lezersenquête (zie de vorige uitgave) en de bijbehorende voorstellen gaan we serieus bekijken.

Het milieu heeft door een veranderende instelling van industrie en burger hoge prioriteit gekregen. Velen maken zich grote zorgen en we moeten bedenken dat we misschien de laatste generatie zijn die hier nog iets aan kan doen. Slagen we er niet in dan is het te laat, met alle gevolgen voor onze kinderen, kleinkinderen en allen die hierna komen.

Het IVN kan ook hier een bescheiden maar belangrijke rol in spelen. Als dit blad verschijnt zullen de eerste besluiten van het Californiëcongres op initiatief van staatssecretaris Dijksma bekend zijn. Zal er dan eindelijk, na de eerste waarschuwing van de Club van Rome in 1968, iets gebeuren??

We willen weer alle inzenders bedanken die de moeite hebben genomen hun ervaringen en belevenissen op papier te zetten. Blijf dit doen want ook jullie mening telt en wordt gelezen.

Verder wenst de redactie jullie een warme zomer met veel activiteiten.

En zoals altijd:

let op de **uiterste inleverdatum voor kopij van het herfstnummer: 30 augustus.**

Inhoudsopgave

- 2 - Van de redactie
 - Inhoudsopgave, bestuur en colofon
- 3 - Van de voorzitter
 - Regionale natuurgidsencursus afgesloten
- 4 - Natuurdenken (column)
- 5 - Ganzen en het boerenland
- 7 - Vlinderexcursie Bemelerberg
- 8 - Goed nieuws? (column)
- 9 - Natuurcafé
- 10 - Activiteitenkalenders

- 11 - Voorbereiding jaarprogramma
- 12 - Even voorstellen: Lisette Hermans
 - Opleiding jeugsnatuurbegeleiders
- 13 - Struinen door de stadsweide
- 15 - Ongelooflijk, maar waar!
 - "Oos Maas aan de Oolderplas", gedicht
- 16 - Emmer, maar geen geëmmers
- 19 - Aandacht voor Michiel Stemkens
 - *** Onze sponsors zijn te vinden op de pagina's 6, 14, 16, 18 en 20

Bestuur IVN Roermond e.o.

Voorzitter:	Marjan Straver marjan.straver@ivnroermond.nl 0475 318181
Secretaris:	Vacature secretariaat@ivnroermond.nl
Penningmeester:	Lily Welters lily.welters@ivnroermond.nl 0475 464504
Bestuurslid:	Jo Mayer jo.mayer@ivnroermond.nl 0475 466678
Bestuurslid:	Ruud Snijders ruud.snijders@ivnroermond.nl 0475 476909

Colofon

Nummer 108, juni 2017
Voorpagina: Goudhaantje, foto Peter Keijzer

Redactie: Frans Hendrixx, Laur Lennards, Frank Heinen, Marieke Michels.
Vormgeving: Marieke Michels en Frans Hendrixx.
Email: hetschrijvertje@ivnroermond.nl
Print: Editoo B.V. - www.editoo.nl

Secretariaat: secretariaat@ivnroermond.nl

Website: www.ivnroermond.nl
Webmaster: webmaster@ivnroermond.nl
Ledenadministratie: ledenadministratie@ivnroermond.nl
Bankrekening: NL18RABO 0135 8373 67

Van de voorzitter

Door Marjan Straver

In het lentenummer ben ik ingegaan op het onderdeel 'Samenwerking' van ons nieuwe beleidsplan. In dit zomernummer wil ik de verdere ontwikkelingen omtrent het item 'Duurzaamheid' toelichten.

Allereerst aandacht voor wat we eigenlijk verstaan onder duurzaamheid. Ik hoorde een heel goede omschrijving: Genoeg Voor Iedereen Voor Altijd. Dit houdt in dat iedereen zich verantwoordelijk voelt om de toekomst van onze aarde te waarborgen zodat onze planeet leefbaar blijft voor iedereen, nu en in de toekomst!

Wat kunnen wij als IVN'ers hierin betekenen?

Op de eerste plaats kunnen we, tijdens onze activiteiten, het inzicht vergroten hoe je met je gedrag invloed uit kan oefenen op het behoud van een duurzame natuur en leefomgeving. Een heel simpel uit te voeren voorbeeld is het (laten) verzamelen van afval tijdens een excursie. Gewoon standaard een vuilniszakje mee, hoe eenvoudig kan het zijn.

Op de tweede plaats kunnen we een bijdrage leveren aan de bewustwording van de bedreigingen van onze aarde. Denken in het groter geheel is in dit kader niet verkeerd, het zogenaamde 'ecosysteemdenken'.

Werk aan de winkel voor onze gidsen:

Onze gidsen vervullen in deze een belangrijke rol. Zij zijn dé ambassadeurs van onze boodschap op het gebied van duurzaamheid. Zij kunnen deelnemers aan lezingen, wandelingen en excursies activeren om na te denken over duurzaamheid.

Verder wordt er binnen onze afdeling onder andere gewerkt aan:

- Het opstellen van een checklist met duurzame toetsingscriteria.
- De deskundigheidsbevordering van onze gidsen, zodat zij handvaten krijgen om iets aan duurzaamheid te doen tijdens een publieksactiviteit.
- In ons jaarprogramma zal naast de reeds standaard opgenomen 'schoonmaakactie', jaarlijks minimaal nog één duurzame activiteit worden aangeboden.
- Het opstarten van een (regionale) werkgroep 'Leefbare Planeet'.

Na dit zware voorwoord, wens ik u allen bijzonder fijne zomermaanden toe!

Eerste IVN-Natuurgidsenopleiding Midden-Limburg succesvol

Door René Horsten

In de periode september 2015 – april 2017 is de eerste gezamenlijke natuurgidsenopleiding voor de 6 IVN-afdelingen in de regio Midden-Limburg georganiseerd. Met dit gezamenlijk optreden zijn we in staat geweest ook het gidsenbestand van de 'kleinere' afdelingen uit te breiden en is de samenwerking tussen de afdelingen in Midden-Limburg verder versterkt.

Voor de opleiding hadden we 31 aanmeldingen en uiteindelijk hebben 28 mensen de opleiding succesvol afgesloten. 8 april jongstleden was de diploma-uitreiking en heeft IVN Roermond e.o. er 13 enthousiaste nieuwe gidsen bijgekregen.

Al met al was het een pittige opleiding met een mooi eindresultaat. We hopen dat we met deze nieuwe lichterij verder kunnen werken om mensen te betrekken bij natuur,

Natuurdenken

Door Pieter Brouwer

In 2010 werd de schimmel *Batrachochytrium salamandrivorans* ontdekt. En nu: zeven jaar later staat de vuursalamander, onze meest exotisch ogende amfibieënsoort, op het randje van uitsterven. Een droevig feit waar tot nu toe nog geen oplossing voor is gevonden. Alvast een in memoriam voor de vuursalamander, *Salamandra atra*.

De gewone pad, met zijn 'paddenstenen' en als huisdier van heksen, heeft aardig wat folklore en bijgeloof opgeleverd. Toch vormt de vuursalamander van alle amfibieën een goede tweede. Aristoteles beweerde volgens Plinius (23-79 v.Chr.), dat de salamander met zijn lichaam vuur kon doven, al leek het Plinius zelf onwaarschijnlijk. Toch blijft de salamander ook in latere legenden, mythen en in het bijgeloof een wezen dat verbonden is met vuur.

Met name zijn veronderstelde immuniteit voor vuur komt vaak naar voren. Voor de middeleeuwse occultist Paracelsus was de salamander zelfs de 'elementaal' van het vuur of de belichaming van het element vuur in de vorm van een soort zielloos wezen, later vaak weergegeven als een vuurgeest of vuurdemon (en nu nog in fantasyboeken en -games). Er wordt wel eens gedacht dat deze vuursymboliek is ontstaan doordat salamanders uit kampvuren tevoorschijn kropen, wanneer ze per ongeluk tussen het sprokkelhout terecht waren gekomen, maar ook de zwart-kleur zou een verklaring kunnen zijn.

Verder zou de salamander giftig zijn. Eigenlijk is dat ook zo, vandaar zijn waarschuwingskleuren, maar de mate waarin werd enigszins overdreven. Een waterbron waarin een salamander huisde was dodelijk giftig, net als het fruit van een boom waarin een salamander had rondgekropen.

Kreeg je zijn adem in je gezicht dan zwol je op tot je uit elkaar barstte. Door al deze vuur- en gifverhalen en het feit dat het dier kroop, werd de salamander ook vaak als kwaadaardig en duivels gezien. Mohammed zou hebben gezegd dat salamanders kwaadaardige wezens waren die gedood moesten worden. Tot in de Renaissance werden met name in Frankrijk salamanders geschuwd als gevaarlijke dieren. Ze werden in luchtdichte kleine ruimtes gestopt, waardoor ze dacht men stierven aan hun eigen giftige adem.

Maar de rollen zijn nu omgedraaid. Het eens zo machtige kwaadaardige vuurwezen is nu slachtoffer geworden van een microscopisch kleine vijand, waar het niet immuun voor kan worden, omdat het hem zo snel verteerd. En de mensen die het monster eerder nauwelijks konden verslaan proberen het nu, lijkt het, tevergeefs te redden. Hoe ironisch.

Vuursalamander, verkeersslachtoffer, foto van de redactie

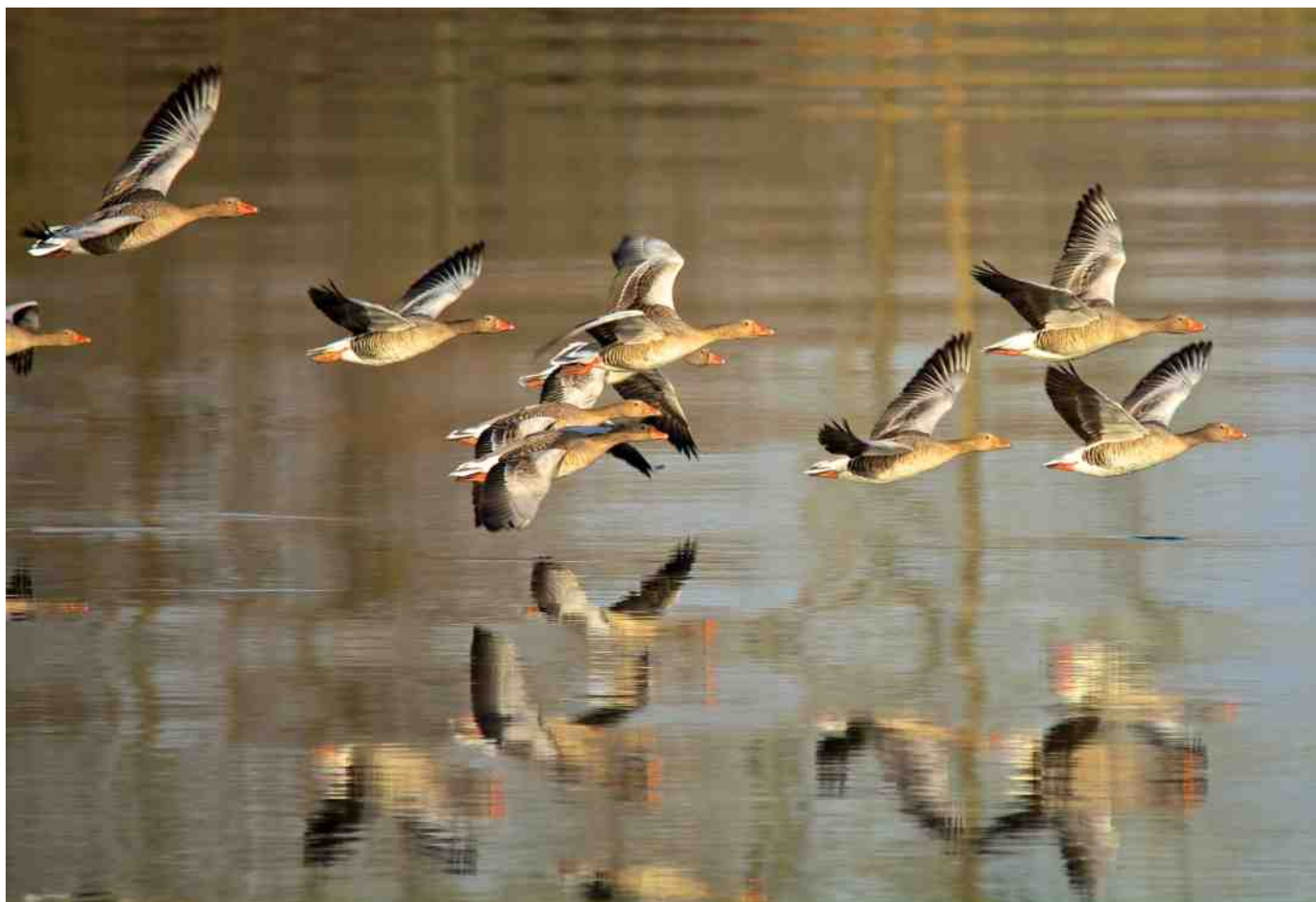

Foto Peter Keijzer

Ganzen en het boerenland: een ongemakkelijke spagaat

Door Frank Heinen

De jacht is, zeker nu de westerse mens door een langjarig civilisatieproces steeds meer oog heeft gekregen voor dierenleed, een heet hangijzer en levendig discussiepunt binnen de Nederlandse samenleving. Enerzijds overheerst bij veel realisten wel het besef dat een geheel jachtvrij Nederland een utopie is. We leven hier te lande nu eenmaal met extreem veel mensen op een heel klein stukje aarde, waardoor de ruimte voor mens en dier beperkt is. Daar komt nog bij dat het landschap in grote delen van Nederland is opgeofferd aan de moloch van het economisch gewin, waardoor er weinig tolerantie is voor door wilde dieren veroorzaakte vraatschade en andersoortige 'overlast'. Bovendien zijn compleet natuurlijke ecosystemen in Nederland zeldzaam. Grote roofdieren als de wolf en lynx hebben we in het verleden verdreven uit ons land, terwijl een middelgrote predator als de vos nog steeds een welkom doelwit is voor menig plezierjager.

Vliegende plaag

Ganzen zijn net zo kenmerkend voor het Nederlandse platteland als windmolens, sloten en dijken. Logisch, want we leven in een vlak en nat land dat bulkt van de voedselrijke graslanden. Toch staan juist deze vogels momenteel in een kwaad daglicht. De vele duizenden ganzen, waarvan de grauwe ganzen en kolganzen de hoofdmoot vormen, die vooral in de wintermaanden gretig neerstrijken op onze *tierra maternal*, worden door menigeen omschreven als een

'vliegende plaag' die nodig ingeperkt moet worden. Niet alleen zadelen de vogels boeren soms op met vraatschade, ze zouden op het boerenland ook de plek van de door ons zo geliefde weidevogels innemen. Daarnaast vormen de dieren rondom Schiphol ook nog een potentieel gevaar voor het drukke luchtverkeer. Kortom, ganzen zijn anno 2017 buiten vogelaarskringen niet erg populair. Dat uit zich ook in de intensiteit van de jacht. Jaarlijks worden in Nederland vele duizenden ganzen gedood, meestal met behulp van het geweer of door middel van massale vergassing. Soms wordt ook gekozen voor het 'behandelen' van eieren. Door ze te schudden of met olie in te smeren, wordt voorkomen dat de eieren uitkomen. De slachting roept veel weerstand op bij dierenrechtenorganisaties, maar wordt door veel beheerders gezien als een noodzakelijk kwaad. Wat vaak opvalt is dat de discussie aan de beide uiterste zijden van het spectrum soms een grimmig karakter krijgt. Voor nuance is dan vaak weinig plaats meer. Zoals zo vaak heeft de werkelijkheid echter meer grijs tinten: niet alle tegenstanders van de ganzenjacht zijn naïeve en van enig ecologisch benul gespeende dierenknuffelaars, terwijl jagers ook niet collectief weggezet kunnen worden als schietgrage sadisten.

Dilemma

Veel ecologen zijn het erover eens dat een zekere mate van beheer noodzakelijk is in een land als Nederland, waar

Foto Frank Heinen

echt ongerepte natuur eigenlijk niet meer bestaat en veel flora en fauna zich alleen kan handhaven bij de gratie van de natuurbeschermende mens. Toch is er in het geval van de ganzenjacht sprake van een ongemakkelijk dilemma. De manier waarop wij het boerenland inrichten is namelijk zowel de hoofdoorzaak voor het teruglopen van de weidevogelstand als de belangrijkste reden voor het succes van de robuuste en flexibele ganzen. Ganzen, die niet voor niets soms worden aangeduid als 'vliegende koeien', zijn graseters, dus de sappige weilanden van de Nederlandse melkveehouders zijn voor hen een waar luilekkerland. Door gebruik van kunstmest, ontwatering, een intensief maaibeeld en het op stal houden van het vee, zijn de weiden tegenwoordig productiever dan ooit. Het dilemma is voor de goede verstaander dan ook snel duidelijk: we richten onder

het mom van schaalvergroting en agrarische efficiëntie het landschap bewust zo in dat weidevogels afhaken en ganzen een gedekte tafel aantreffen. Maar we zijn vervolgens niet bereid om op de blaren te zitten en wel ernstig verbolgen over de vraatschade die de dieren aanrichten of de kilo's - vogelpoep die ze achterlaten op de graslanden. Bovendien blijven jagers, vaak onder het mom van weidevogelbescherming, maar al te graag op vossen schieten. En laten deze hondachtige rovers nu net de beste ganzenjagers onder de Nederlandse carnivoren zijn. Het lijkt er niet op dat deze ongemakkelijke situatie op korte termijn opgelost gaat worden. Proeven met het verjagen van ganzen en creëren van speciale gedooggebieden hebben tot op heden weinig succes gegenereerd. Ook de jacht is zeker geen wondermiddel: ganzen reageren meestal op vervolging door zich fanatieker voort te planten, waardoor de aantallen per saldo uiteindelijk niet heel veel lager worden. Op individueel vlak leidt de jacht bovendien vaak tot kleine familiedrama's. Ganzen vormen niet zelden paartjes voor het leven. Onderzoekers beamen dan ook dat dieren soms letterlijk wegwijnen van ellende als hun langjarige partner het leven laat. Het kernprobleem van de kwestie lijkt dan ook het monopolie op grond en leefruimte dat zo kenmerkend is voor de menselijke aspiraties. Als soort zijn we inmiddels zo gewend geraakt aan onze grenzeloze dominantie dat we weinig tolerantie aan de dag leggen voor soorten die zich als geduchte concurrenten (wilde zwijnen zijn hier ook een goed voorbeeld van) van onze aardse alleenheerschappij dreigen op te werpen.

Boekhandel en Antiquariaat

BOOM

Neerstraat 31a, 6041 KA Roermond

Nieuwe en antiquarische boeken over natuur en heemkunde, 2e hands literatuur en boeken over geschiedenis, kunst en nog veel meer !

Dinsdag tot en met zaterdag open van 11.00 - 17.00

telefoon: 0475 - 33 46 65 | e-mail: boomboekhandel@freeler.nl

Doe je mee aan onze Groene Camera Trofee?

e-mail jouw foto's naar fotomaster@ivnroermond.nl

Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid

Vlinderexcursie Bemelerberg

Door Hermien Hendrikx

Voor de Vlinderwerkgroep van IVN Roermond zijn we, vooral voor de soortenrijkdom, op zoek gegaan naar weer een kalkrijk grasland: de Bemelerberg.

Ik waag er een telefoontje aan naar Het Limburgs Landschap en bel Carlo van Seggelen of wij een rondleiding kunnen krijgen van een deskundige. Helaas is dat niet mogelijk en mag er vanwege de kwetsbaarheid van het gebied ook niet buiten de paden worden gelopen. Nu we het gezien hebben, is dat overigens ook zeer begrijpelijk.

Op een mooie zomerdag met 30°C gaan Joost en ik voorlopen. Pet en hoed op en gewapend met een verrekijker, een fototoestel en 2 flesjes water, gaan wij door een holle weg een heel eind de Bemelerberg op. Poeh wat is dat steil, mijn knie protesteert. Maar eenmaal boven maakt het uitzicht alles goed, en gelukkig: een bankje. Tussen de mer-

gellandschappen, die in de schaduw van een eik liggen, rusten en drinken wij wat. Maastricht in de verte, een kraakheldere dag, we zien het fort, de ENCI, Slavante en meer naar links de golfbaan van Margraten. De prachtige monumentale rode beuken tussen het groen zijn in dit jaargetijde heel opvallend. De vlinders die gewoon langs ons bankje fladderen zijn witjes, een bont zandoogje, een koninginnenpage en icarusblauwtjes. Ons doel hier is de veldparelmoervlinder. Van de veldparelmoervlinder zijn hier in 2008 eitjes uitgezet en het jaar daarna bleken er al tientallen exemplaren rond te vliegen. De waardplant van de veldparelmoervlinder is de smalle weegbree, maar dan moeten er wel 10 planten per vierkante meter voorkomen. De rupsen leven in groepen van tientallen exemplaren in spinselnesten op de waardplant, waar ze ook overwinteren. Joost heeft een kaartje met waarnemingen, we weten dus waar we moeten zoeken. We dalen af aan de oostkant van de berg en gaan in een ander stuk zoeken.

Er ritselt iets aan de zijkant van de holle weg, een hagedisje, we zien nog net de staart. Hij is groen! "Kan niet", zegt Joost. "levendbarende hagedissen zijn niet groen." Een nader onderzoek waard dus, net als de vele flora en insecten die we onderweg tegenkomen. We staan lang stil bij een hek en turen over het kalkgrasland. Een veldparelmoervlinder daalt af in het gras, gevolg door nog een exemplaar.

En een hagedis komt op het houten hek zitten waar wij staan. Een prachtige verschijning met zijn lange staart, spitse kop en lange tenen. Verbaasd zeg ik tegen Joost "Dat is een muurhagedis", hetzelfde blokjespatroon als de hagedissen in de Viroin. We duiken thuis de boeken in en het blijkt ook inderdaad een muurhagedis te zijn.

We lopen tussen de gesnoeide meidoornhagen en zoeken een weg naar Hotel Bergrust, maar het juiste paadje vinden we niet. Op deze hete dag laten we het ook maar zo.

Op zondag 21 juni gaan we echt op excursie, het is vandaag weer net zo'n mooie zomerdag. We staan met 10 leden van de Vlinderwerkgroep van IVN Roermond en 2 leden van de Insectenwerkgroep van IVN de Steilrand, Martin en Tiny, in Bemelen. Het is er druk, vele natuurliefhebbers en recreanten zijn hier onderweg. Bijna alle parkeerplaatsen zijn bezet. Fietzers, wandelaars, ruiters, motorrijders, ze zijn allemaal aan het genieten van een heerlijke zondag.

Na een woord van welkom door René, onze coördinator, vertel ik kort iets over de Bemelerberg. Het is een gebied van 7 hectare en het is in eigendom van Het Limburgs Landschap. Het bestaat voornamelijk uit kalkgraslanden, kalkrotsen, kalksteengroeves en heischraal grasland. Het heeft een unieke flora en fauna.

We gaan eerst kijken bij de speciaal voor de vroedmeesterpad aangelegde stenen wand bij een poel. René maakt een lijst van de gevonden soorten en aantallen vandaag. Al snel kan hij een aantal soorten opschrijven. Onderweg bekijken we de pyjamawantsen op het fluitekruid. Wat zijn ze mooi met hun gestippelde onderkanten en gestreepte bovenkanten.

Via de minder steile route gaan we naar het mooie uitzichtpunt waar het bankje staat. Iedereen geniet hier op zijn

Veldparelmoervlinder, foto redactie

eigen manier. We spotten de argusvlinder, die kennen de meesten nog niet. De zoekkaarten moeten eraan te pas komen. Lijkt op hooibeestje maar anders van kleur. De nachtvlinderkenners ontdekken een appeltak, en natuurlijk moet alles gefotografeerd worden. Een levendbarende hagedis zonnend op een paal. En dan zo'n uitzicht. Wat een genot.

Groepsfoto's bij dit artikel van Astrid Janissen

We verlaten deze mooie plek en gaan op zoek naar de veldparelmoervlinder. Bij de grotten voor het hek zien we weer een muurhagedis. Deze laat zich mooi bekijken en fotograferen. Hier is de ingang te zien van een van de grotten die door blokkbrekers gemaakt is en nu dient als onderkomen voor vele soorten vleermuizen. Alles rondom ons staat vol in bloei, de velden geel van boterbloemen en ratelaar, die parasiteert op gras. De groep kijkt onderweg uit naar wijngaardslakken, vooral omdat ik de voortplanting nog graag een keer wil uitleggen. Tiny vindt de eerste. Astrid de tweede. Eerst vertel ik iets over het uiterlijk van de slak en laat ik de ademhalingsopening zien. Dan leg ik het voortplantingsritueel uit dat begint met het afschieten van de liefdespijl in de voet van de partner. De vlindermensen lachen erom, vooral om de wetenswaardigheid dat het paringsritueel 9 uur duurt.

Goed nieuws?

Door Huug Stam, voorzitter Milieugroep Roermond

Het tunneldak van de Roer en omgeving zal worden omgevormd tot één totaal begrazingsgebied, waarbij galloways zullen worden ingezet. Dit wordt mogelijk door het aanleggen van veeroosters, zodat het fietspad niet langer het gebied in tweeën zal delen.

In januari 2017 schrijft de Milieugroep Roermond een brief aan het college met een verzoek tot handhaving. In deze brief wordt naar voren gebracht wat in het verleden allemaal verkeerd is gegaan en dat dit voornamelijk veroorzaakt is door de opstelling van de gemeente. Voorbeelden zijn akkerbouw waar het bestemmingsplan dit niet toelaat, de aanleg van een hondenuitlaatplaats en het fietspad door het Roerdal. Op 5 april volgt een gesprek met de wethouder, waarbij ik me laat vergezellen door een veehouder die galloways bezit. Met hem heb ik eerder contact gezocht over de vraag of het Roerdal voor hem interessant kan zijn. Tijdens het gesprek wordt door de gemeente erkend dat in

Langs de holle weg ligt een grub. René vraagt aan mij wat het verschil is tussen een grub en een holle weg. Een grub is een langgerekte laagte die aan een beekdal doet denken, maar die ontstaan is door erosie van afgestroomd smeltwater. Slechts bij aanzienlijke regenval of door aanwezigheid van een bronnetje is een droogdal soms watervoerend. Een holle weg is een weg die is uitgesleten door uitspoeling (door hemelwater) en/of door veelvuldig gebruik (door bijvoorbeeld vee of voertuigen) waardoor de weg tussen twee hellingen ligt.

Langs de grub zijn nog wat open plekken gemaakt, waar de zon doorheen schijnt. Dat levert nog aardig wat vlindersoorten op: bont zandoogje, atalanta, dagpauwoog, boomblauwtje, landkaartje en oranjetipje.

Bij een hek aan een helling hebben we een mooie overzichtplaats voor de veldparelmoervlinder. 5 keer een waarneming die we kunnen fotograferen. Er landt er zelfs eentje 2 meter voor het hek, precies waar Truus staat. We zien nog iets heel vreemds, een dode buizerd ligt gedrapeerd op een paal. Een macaber gezicht. Buiten het zicht, maar met de verrekijker goed te zien, zijn de orchissen, maar welke is niet duidelijk. Zou het de aapjesorchis zijn? Het blijft een onbeantwoorde vraag. Wim ontdekt in deze hoek enkele boswitjes.

Zeer tevreden over de mooie waarnemingen wandelen wij terug via een smal pad. In de berm vinden we wroetsporen van een das, een grote keverorchis en salomonszegel. We moeten nog ruim baan geven aan een groep ruiters te paard die dezelfde trapjes op moeten als wij. Die paarden hebben wat aansporing nodig. We lopen zigzaggend omhoog naar ons bijna-eindpunt van vandaag: Hotel Bergrust.

Twaalf voldane mensen aan een tafel. Met koffie en vlaai of wafels met warme kersen en slagroom, en voor de niet-chauffeurs onder ons een heerlijk glas bier. René bedankt de gidsen en dan heffen we het glas en drinken we op deze mooie vlinder- en soortenrijke zondag.

het verleden veel verkeerd is gegaan. Ik geef aan dat we als milieugroep niet in het verleden willen blijven hangen, maar naar de toekomst willen kijken door dit jaar daadwerkelijk een begin te maken met het natuurbeheer. Dat verklaart de aanwezigheid van mijn gezelschap omdat hij aangeeft zijn vee direct in te kunnen zetten. Om één en ander technisch mogelijk te maken is de aanleg van veeroosters noodzakelijk. Allereerst om het vee te allen tijde bij hoog water een toevlucht te bieden op het hoog gelegen tunneldak. Daarnaast uiteraard dat de versnippering van het gebied wordt opgeheven. De gemeente is bereid de veeroosters op haar kosten aan te leggen en in overleg te treden met Rijkswaterstaat. Het laatste is belangrijk omdat zij eigenaar is van het gebied.

Waarom goed nieuws met een vraagteken? De bedoeling was om dit jaar te beginnen, wat erg moeilijk zal worden omdat de brief naar Rijkswaterstaat nog niet eens onderweg is. Rijkswaterstaat zal het waarschijnlijk op prijs stellen dat door de maatregelen van de gemeente de beoogde natuurdoelstellingen beter realiseerbaar zijn.

De panoramazaal van Bezoekerscentrum Leudal

Het Natuurcafé

De 1e keer vrijdagavond 6 oktober, vanaf half acht.

Bij deze ben je van harte uitgenodigd om medeleden met interesse in natuur en milieu te ontmoeten en belevenissen te delen in ons nieuwe Natuurcafé. Een fijne plek om elkaar informeel te ontmoeten bij een kopje koffie of thee dan wel bij een ander drankje. Lekker ontspannen aan het einde van de week met gelijkgestemden.

Tijdens dat gezellige samenzijn is er ruimte om ervaringen, foto's, filmpjes, vragen, oproepen en meer met elkaar te delen. Denk o.a. aan jezelf informeren over wat andere leden doen, het delen van wat jij of jouw groep(je) doet, je kunt mensen uitnodigen om mee te doen, elkaar hulp vragen bij een activiteit en meer.

Het kan bijvoorbeeld gaan over: met een schoolklas op pad gaan, overvliegende en/of pleisterende kraanvogels, eitjes van vlinders zoeken, opnieuw meanderende beken, vogels ringen, het logboek, padden, kikkers en salamanders overzetten, op de heide of in het bos werken, bakken in het

Roggelseweg 58 in Haelen: Bezoekerscentrum Leudal!

bakhuisje, bloeiende planten inventariseren, speuren met de Speurneuzen, vragen en meldingen aan de balie, duurzame energie, voedselbossen, de eerste sporen van de otter? Kortom over alles wat jou en ons bezig houdt in en om de natuur in Midden-Limburg en in het Leudal in het bijzonder.

Samengevat

Wat? Elkaar informeel ontmoeten rondom het centrale thema natuur met ruimte om ervaringen, foto's, filmpjes, vragen, oproepen en meer met elkaar te delen. Er zal bijvoorbeeld iedere keer kort worden stilgestaan bij wat je die maand in de natuur kunt zien of horen.

Wanneer?

De 1e vrijdag van de maand vanaf 19.30 met vrije inloop. Sluitingstijd: 22.00 uur.

Het is helemaal prima als je later binnen komt lopen.

Gezellig!

De eerste keer op vrijdag 6 oktober, daarna op vrijdag 3 november, vrijdag 1 december, vrijdag 5 januari 2018, vrijdag 2 februari en op vrijdag 2 maart. In de periode oktober 2017 t/m maart 2018 dus.

Waar? In de panoramazaal van Bezoekerscentrum Leudal, Roggelseweg 58, 6081 NP Haelen.

Voor wie?

Om te beginnen de leden van Groen Hart Leudal, IVN Roermond e.o., Studiegroep Leudal, VELT en de imkers. Onze doelen: informeel verbinden, ervaringen delen en elkaar ontmoeten rondom, voor en in de natuur.

Kom je ook? Je bent van harte welkom!

Met natuurlijke groeten,
Betty Salden, Lily Welters, Ed Jedeloo en Joost Geraets,
namens Groen Hart Leudal en IVN Roermond e.o.

Activiteitenkalenders juli - oktober 2017

Jaarprogramma algemeen

Zondag 9 juli 2017

Excursie 'Nederlandse geleedpotigen op de Franse Berg'
Aanvang: 14.00 uur; duur 2,5 uur
Startpunt: parkeerplaats Beegderveld; tussen Beegderveld 19 en 21, Beegden
Gids: John Hannen

Zondag 13 augustus 2017

Nazomerwandeling Meinweg, Herkenbosch
Aanvang: 14.00 uur; duur 2,5 uur
Startpunt: Manege Venhof, Venhof 2, 6075 NE Herkenbosch
Gidsen: Marjo Smeets en José Daniels-Creemers

Honingberg in NP De Meinweg, foto van de redactie

Zaterdag 2 september 2017

Workshop waterdiertjes deel 1, door Paul Lormans
Aanvang: 9 uur; duur 3 uur
Plaats: café-restaurant De Busjop, Busschopsweg 9, 6093 AA Heythuysen
Aanmelden vooraf verplicht via rene.horsten@ivnroermond.nl

Zaterdag 9 september 2017

Workshop waterdiertjes deel 2, door Paul Lormans
Aanvang: 9 uur; duur 3 uur
Plaats: café-restaurant De Busjop, Busschopsweg 9, 6093 AA Heythuysen
Aanmelden vooraf verplicht via rene.horsten@ivnroermond.nl

Dinsdag 10 september 2017

Excursie bomen en struiken, Roermond
Startpunt: parkeerplaats van het zwembad De Roerdomp, Achilleslaan 2c, 6042 JV Roermond.
Aanvang: 14.00 uur; duur 2,5 uur
Gids: Paul Bergs

Dinsdag 10 oktober 2017

Theorieles paddenstoelen, door Twan Brouwers
Aanvang: 19.30 uur
Plaats: Gemeenschapshuis 't Leuke, Leukenstraat 6, 6099 AR Beegden

Zondag 15 oktober 2017

Jeugdtocht 'op naar de winter', Montfort
Aanvang: 10.00 uur; duur 2 uur
Startpunt: inforuif Limburgs Landschap vlak bij Rozendaal 1, 6065 NE Montfort
Gidsen: Eef Schoffelen en Rikie Verhagen

Zondag 22 oktober 2017

Paddenstoelenexcursie, Swalmen
Aanvang: 13.00 uur; duur: 3 uur
Startpunt: parkeerplaats achter Herberg De Bos, Bosstraat 115, 6071 PX Swalmen
Gidsen: Twan Brouwers en Hermien Hendriks

Vogelwerkgroep

Zondag 3 september 2017

Meerlebroek, Beesel
Aanvang: 8 uur
Startpunt: Parkeerplaats Muiderdijk, Beesel

Zondag 1 oktober 2017

Nationaal Park De Meinweg, Herkenbosch
Aanvang: 8.00 uur
Startpunt: p-plaats Bezoekerscentrum De Meinweg, De Meinweg 2, Herkenbosch

Plantenwerkgroep

Vrijdag 21 juli 2017

Speckerven, Haalen

Aanvang: 19.15 uur

Startpunt: vanaf Prof. Duboisweg de Speckerweg inrijden tot aan verbodsbord

De Maas bij Neer, foto van de redactie

Vrijdag 18 augustus 2017

Klein Hanssum, Neer

Aanvang: 19.15 uur

Startpunt: Rederij De Veerman, Schoor 3, 6086 NK Neer

Zaterdag 16 september

De Banen, Nederweert-Eind

Aanvang: 9.15 uur

Startpunt: p-plaats De Houtsberg, Banendijk, 6034 SV Nederweert-Eind

Zaterdag 21 oktober 2017

Paddenstoelen Munnichsbos, 't Reutje

Aanvang: 9.15 uur

Startpunt: p-plaats Fanfarezaal, Sint Josephstraat 2, 6077 NJ 't Reutje

De Speurneuzen

Zaterdagen 9 september en 14 oktober, van 13.30 uur tot 16.00 uur

Plaats: café-restaurant De Busjop, Busschopsweg 9, 6093 AA Heythuysen

Vorbereiding Algemeen Jaarprogramma 2018

De programmacommissie nodigt een ieder uit om voorstellen aan te dragen voor het jaarprogramma 2018. We vragen de gidsen naar activiteiten (excursies, wandelingen, lezingen, workshops) die zij komend jaar willen uitvoeren. Daarnaast vragen we een ieder om verdere ideeën voor het programma aan te dragen.

Gelieve je voorstellen/ideeën al toe te sturen naar rene.horsten@ivnroermond.nl.

Woensdagavond 13 september wordt een bespreking georganiseerd in Gemeenschapshuis 't Leuke, aanvang

19.30 u. Op deze avond kunnen nog verdere ideeën worden ingebracht en zullen we met elkaar de voorstellen bespreken en het conceptplan vaststellen.

Alle belangstellenden -dus niet alleen onze gidsen- zijn van harte welkom om 13 september hun inbreng te leveren, zodat we tot een mooi programma kunnen komen dat we het publiek in 2018 gaan aanbieden.

De programmacommissie,
René Horsten, Joost Geraets en Peter Kessing

Lid worden?

Wilt u iemand anders lid maken of zelf lid worden van onze IVN afdeling?

Dat kan! IVN Roermond e.o. is een actieve afdeling met ongeveer 250 leden. Onze opgeleide natuurgidsen organiseren excursies en wandelingen in de prachtige natuurgebieden om ons heen. Daarnaast geven we workshops en cursussen over de natuur in het algemeen en specifiek over planten, insecten, vogels, het landschap, paddenstoelen en nog veel meer. De meeste van deze activiteiten zijn voor leden helemaal gratis! Zoekt u verdere verdieping? Neem dan deel aan één of meerdere van onze werkgroepen. Wij hebben bijvoorbeeld een actieve vlinder-, vogel-, heide- en florawerkgroep. En voor volwassenen met een verstandelijke beperking hebben wij een speciale groep, de Speurneuzen, die onder begeleiding elke maand een wandeling maakt.

Lidmaatschap kost u nog geen twee euro per maand. Naast de vele gratis activiteiten waaraan u deel kunt nemen, ontvangt u het Het Schrijvertje, ons afdelingsblad met interessante artikelen over de natuur, viermaal per jaar gratis in huis. Een huisgenoot betaalt slechts 5 euro per jaar en kinderen zijn zelfs gratis lid.

Voor het aanmelden van een nieuw lid, kijkt u op www.ivnroermond.nl. Onder "Over IVN Roermond e.o." en kiest u "Aanmeldformulier". Of stuurt u een email naar ledenadministratie@ivnroermond.nl. Wij heten u of uw bekende van harte welkom!

Even voorstellen

Door Lisette Hermans

Vanochtend 5:37 u.: een luid gekwaak van kikkers in onze vijver, volledig in disharmonie met een vrolijk kakofonie van gefluit, doet mij weer uit mijn slaap ontwaken. Wat is de natuur toch heerlijk!

Ik geef het maar direct toe: veel weet ik niet van de natuur..., maar ik besef dat zij mij heel erg blij maakt en haar graag beter zou willen leren kennen. Daarom ben ik lid geworden van het IVN. Onder u bevinden zich vele passievolle natuurkenners, waarvan ik nog heel veel zal kunnen leren, daar ben ik van overtuigd.

De missie van het IVN, om mensen laagdrempelig een beleving met de natuur dichtbij huis te kunnen bieden, kwam bij mij direct aan. Hoewel mijn natuurkennis ondermaats is, bedacht ik dat ik het IVN vanuit mijn langjarige beroepservaring toch wel iets te bieden kan hebben. Jarenlang heb ik in de directie van mediabureaus gezeten. Ik heb daarbij grote teams gemanaged, vele klanten geadviseerd over de inzet van hun communicatie en voor hen miljarden aan media ingekocht. Een enerverende tijd waarin ik wel weinig tijd voor andere dingen had. Nu zijn mijn man en ik gestopt met werken en vinden wij de luxe om tijd anders te kunnen benutten. Als aspirant-bestuurslid hoop ik onze vereniging

te kunnen ondersteunen op het gebied van communicatie, sponsor- en ledenwerving.

Inmiddels heb ik mijn man, zus en ouders al lid gemaakt en ook op de sportschool praat ik enthousiast over het IVN. Uit die gesprekken blijkt dat het IVN bij velen nog onbekend is. Daarom hoop ik dat u ook uw enthousiasme over de vereniging wilt doorgeven aan uw omgeving. Praat erover met familie, vrienden, burens, collega's: voor nog geen 2 euro per maand kan zoveel natuur worden beleefd! Misschien neemt u de volgende keer iemand mee naar een activiteit?

Tenslotte maak ik van deze plek graag nog even gebruik om te vragen of er onder u leden zijn die het leuk zouden vinden een paar uurtjes per week de vereniging te ondersteunen? We zoeken iemand die wil helpen in de jeugdcommissie, iemand die secretariële werkzaamheden wil verrichten en iemand die wil helpen bij het verzorgen van onze communicatie. Dat is slechts een greep uit de mogelijkheden, alle inzet is waardevol!

Ik hoop u allen binnenkort een keer persoonlijk te ontmoeten bij één van de mooie activiteiten van het IVN.
Hartelijke groet

Vind je het leuk om met onze jeugd buiten op pad te gaan?

Dan is het volgende bij uitstek iets voor jou want:

de IVN-afdelingen van Midden-Limburg gaan samen nieuwe jeugdnatuurbegeleiders opleiden!

Voorafgaand aan de opleiding worden er op 3 locaties informatie avonden aangeboden, en wel op:

- Donderdag 26 oktober voor de afdeling Roermond e.o. in 't Leuke te Beegden
- Donderdag 26 oktober voor de afdeling Weert in NMC te Weert
- Dinsdag 7 november voor de afdelingen Helden, Baarlo-Maasbree en Meijel in het IVN-lokaal Helden, Kloosterstraat 12 Helden

Op de informatieavond word je verteld wat de opleiding inhoudt en wat er van je verwacht wordt. De avonden zijn van 19.30 u. tot uiterlijk 20.30 u. Aanmelden voor de informatieavond kan tot 1 oktober bij:

marjan.straver@ivn.roermond.nl (Roermond), ja.aarts@planet.nl (Weert) of tiljanssen@hotmail.com (Helden, Baarlo--Maasbree en Meijel).

De opleiding zelf wordt aangeboden in 2018. In zes bijeenkomsten komen de pubers, de 6- tot 12-jarigen en de kleuters aan bod.

De cursusdata zijn:

- De dinsdagen 20 februari, 13 maart en 10 april van 19.30 - 22.00 u.
- De zaterdagen 3 maart en 31 maart van 09.00 - 12.00 u.
- Zaterdag 21 april van 09.00 - 13.00 u., inclusief uitreiking certificaat.

De cursus wordt gegeven in:

NME centrum Weert, Spikkerdal (Roermond), Boshut (Nationaal Park De Meinweg) en IVN-lokaal Helden of BC Leudal.

Voor vragen kunt u contact opnemen met Marjan Straver (marjan.straver@ivnroermond.nl)

Namens het regionale cursusteam Jeugdnatuurbegeleiders,
IVN Roermond, IVN Helden, IVN Weert, IVN Meijel

Struinen door de Stadsweide

Door Leo Koster

Even uw kennis van een omgeving testen; Weet u waar tegen een paardenkastanje het overdekte wegkruis met corpus hangt met de prachtige tekst "Weam euch meer leefhaet as ich, höbt dem gerös meer leef as mich" en weet u waar het scheepsanker ligt van de Gaambloazers en kent u nog het liedje met de woorden "Wétste nog wie sjoon 't waas aanin 't graas" en weet u waar Hendrick Willems zijn herberg had?

Op dinsdag 18 april 2017 begin ik op deze plek rond 09.30 uur met een struinwandeling. Ik hoor hier putters, koolmees, zwartkop, Turkse tortel en vink. Links ligt de Schippershaven. Langs dit pad zijn diverse visstekkie's aangelegd voor de leden van de Hengelsportvereniging St. Petrus. Enkele vissers werpen een spiering uit om een kabeljauw te vangen. Ik maak geen gebruik van een klaphekje. Iets verder door kruip ik over een afgesloten hekwerk. Weet u al waar ik gestart ben? Ja, juist, bij restaurant Meneerkes.

Ik wandel onder prachtige Canadese populieren door. Rechts heb ik zicht op een deel van de Oude Roer. In een populier zitten twee grauwe ganzen. Meestal hebben nijl- ganzen interesse in dergelijke bomen.

De wei wordt onder meer opgefleurd door bloeiende pinksterbloemen, het fraaie speenkruid met zijn gele, stervormige bloemen en, op diverse plekken, de grote brandnetel. Een dode Canadese populier is versierd met heel veel tonderzwammen. Om vuur te maken werd vroeger gebruik gemaakt van een tondeldoos. Een gedroogde tonderzwam werd verpulverd, waardoor licht ontvlambaar materiaal (tondelpoeder) ontstond en met behulp van een stukje vuursteen en een metalen ring men een vonk liet overspringen in het poeder dat dan vlamvatte.

Ik wandel in de richting van een nevengeul, een ongeveer 2400 meter lange afwateringssloot. Diverse Canadese populieren in de directe omgeving van deze geul zijn vakkundig 'geringd' door de bevers. Knobbelzwanen houden niet van mijn aanwezigheid en wandelen richting Oude Roer. Een prachtige beverwissel loopt van de nevengeul naar de Oude Roer. De nevengeul stroomt vrij hard. Ze krijgt bovenstrooms van de afgesloten Oude Maas het water terwijl benedenstrooms, een eind achter de stuw, het water in de Maas komt. Het peilverschil bedraagt 2,70 meter. Door de aanleg van de nevengeul verdwijnt de barrière van de stuw voor visoptrek. Het water is helder, met in het begin een duidelijke grindbodem met wat watervegetatie. Op diverse plekken zijn verlagingen aangebracht. Op deze wijze kunnen de grazers vrij eenvoudig drinken. In de nevengeul zie ik een paartje krakeenden en een heel veld van pijlkruiders. Langs de Oude Roer loopt een witgatje. De nevengeul stroomt onder een voetpad door. Ik ga naar rechts en steek de Oude Roer over en wandel langs een plekje met een tiental bomen. Ik zie vier gele kwikstaarten en vijf boerenzwaluwen. De nevengeul buigt nu naar rechts en de Oude Roer stroomt onder de 'doodlopende weg' door op weg naar de Stille. Rechts stond eens een oud, houten schuurtje, waarin zich geregeld een steenuiltje ophield. Tegen dit

schuurtje stond een torenvalkenkast waarvan alleen de bodem nog aan de hoge paal vastzat. Het steenuiltje had op die bodem een voorraad wormen aangelegd. Geregeld ging het uiltje naar boven om een worm te pakken en vloog daarmee naar een opening in dat schuurtje waar de jongen zaten. Destijds een heel aparte waarneming.

Tussen het gras zie ik madeliefjes, paardenbloemen, akker- en speerdistels en een dode gans. Erboven vliegen graspiepers en kauwen. Ik kom bij de Maasnielderbeek. De nevengeul gaat onder de Maasnielderbeek door. Ik heb zicht op de Stille. Hier grauwe ganzen met jongen, twee brandganzen, wilde eenden en bergeenden, meerkoeten, futen en nijlganzen. De Maasnielderbeek krijgt hier voor 90% gezuiverd afvalwater van de RWZI (rioolwaterzuiveringsinstallatie). Al het water wordt afgevoerd richting Maas. Aan de overkant van de beek hoor ik een grasmus.

De Maasnielderbeek

Omdat ik weet dat zich in de Maasnielderbeek een paartje ijsvogels ophoudt, verberg ik me achter een geknot wilgje waarin een elzenhaantje kruipt. Vier zeilende buizerds boven me, terwijl ik de fitis hoor. Ook duidelijk hoorbaar is het stromende water uit een roestige buis die water uit de Stille naar de Maasnielderbeek laat stromen. Ik hoor het geluid van de Bonte Piet oftewel de scholekster. Bij de pijp houdt zich een grote gele kwikstaart op. Na ongeveer drie kwartier hoor ik het hoge geluid van de ijsvogel, maar in eerste instantie laat die zich niet zien. Dan, plotseling, zit het vrouwtje van de ijsvogel (rode ondersnavel) op een doorgebogen dorre stengel van de grote brandnetel en steekt daarbij prachtig af. Ze poetst zich en na ongeveer 5 minuten neemt ze een duik in de beek. De eventuele vangst krijg ik niet te zien. Dan, opeens, is het mannetje (geheel donkere snavel) aanwezig. Ik denk dat hij de eieren warm heeft gehouden. Hij gaat op de buis zitten, waarop ook veel witte ontlasting ligt. In één blik door mijn kijker zie ik van de ijsvogel zowel het mannetje (op de buis) als het vrouwtje (in een jonge zoete kers). Het mannetje duikt dan wel 4 keer in het water van de beek en spoelt daarbij onder meer zand uit zijn veren. Dan vliegen ze met zijn tweetjes richting Maas.

Even later komt het vrouwtje terug en vliegt een nestpijp in. Tegenover de pijp ligt een afgekalfde oeverwand, die ontstaan is door de schurende werking van het sterk stromende water uit de roestige pijp. In de wand zitten vier ronde gaten. Ik denk dat de beestje voor het linkse gat heeft gekozen.

Ik hoor een veldleeuwerik en wandel verder. Door de droogte is de bodem gebarsten. Het heeft een craqueléachtig uiterlijk, maar ik zak er niet in weg. In de buurt van enkele gallowayrunderen zoeken twee gele kwikstaarten naar mugjes. Een stierkalfje is nog niet voorzien van geelkleurige oormerken. Ik hoor het geluid van de groenpootruiter. Tussen het gras rozetten van de wilde kaardenbol en poelruit. Op de Stille ook nog twee Canadese ganzen, terwijl onder de wilgen een zwarte zwaan op het nest zit. Langs de modderige rand een steltloper met rode poten: de tureluur. Verder nog enkele kleine plevieren en een witte kwikstaart. In de wilgen tel ik ongeveer zestien bewoonde nesten van aalscholvers. Dit is het derde jaar dat hier gebroed wordt. Takken en nesten van deze koloniebroeder zijn 'witgekalkt' door de uitwerpselen van deze fraaie vogel. De bijtende zuren uit de uitwerpselen zorgen er zelfs voor dat de nestbomen afsterven. Opvallend aan deze goede visser is de tijdelijk wittekleurige dijvlek. Na het broedseizoen verdwijnt deze vlek. Ik zie enkele putters en hoor groenlin-

gen. Langs het talud van de 'doodlopende weg' staat de naaktbloeier klein hoefblad te pronken met haar witte, pluizige bolletjes. Ik wandel weer richting nevengeul en volg die dan stroomopwaarts. Tussen een grote groep pijlkruikers ligt een eenzaam gallowaykalfje. Het lijkt of hij nog nat is. Er is echter geen koe in de buurt en er is geen nageboorte te ontdekken. Pijlkruikers is een exoot. De soort is overblijvend en vermeerderd zich door middel van worteluitlopers.

Op diverse plekken zie je grote gaten in de nevengeul. Dat kan het werk van bevers, maar ook van beverratten zijn. De gaten kunnen gevaarlijk zijn voor zowel dier als mens. Het begin van de nevengeul wordt gesplitst in twee delen. Eén loop is deels afgesloten door een schuif, hier is veel minder stroming. In de afgekalfde oever twee ronde gaten en witte ontlasting. Zijn hier ook ijsvogels aan het broeden? In de andere loop zijn twee duikers aangebracht die ervoor zorgen dat hier een veel sterkere stroming ontstaat. Voor de duikers is een drijfvuilbalk geplaatst. Nog eens twee kalfjes van de galloway die niet voorzien zijn van een oormerk.

Twee uurtjes heerlijk gestruind door de fraaie Stadsweide.

De foto's bij dit artikel zijn van de redactie

ZAAL *'t LEUKE*** CAFÉ**

Leukenstraat 6, 6099 AR Beegden
www.leukebeegden.nl

Uw adres voor:

- Verenigingen
- Vergaderingen / bijeenkomsten
- Voorlichting / werving / opleiding
- Cursussen
- Recepties
- Koffietafels
- Bruiloften
- Feesten & partijen

Ongelooflijk, maar waar!!

Door Fons van de Broek

Na ongeveer 70 jaar zag ik een nestje van de wielewaal. Ik zag dit in het bezoekerscentrum Nationaal Park Dwingen-derveld in Drenthe. Hier heb ik deze foto gemaakt.

Nest van de wielewaal, foto Fons van de Broek

Mijn gedachten gingen terug naar de tijd dat een korte broek mijn dagelijks kledingstuk was. Op de lagere school hadden wij een meester die over twee dingen vertelde: de Romeinen en de natuur. Over de Romeinen vertelde hij o.a. het verhaal over de catacomben en over de gevechten die werden gehouden in het Colosseum (Mijn vader was ook in Rome geweest en hij vertelde dat hij daar een volle aflaat had gekocht. Dit houdt in dat hij zeker in de hemel is!!!). Hij bracht een mooi boek mee vol foto's over Rome. Een van deze foto's ging over het Colosseum, waar een gladiator met zwaard en schild opkeek naar de Vestaalse maagden. Deze maagden beslisten of hij door moest vechten of juist vrijkwam. Ik heb vaak naar deze prent gekeken en vond toen die maagden al mooi.

De meester vertelde ook veel over de natuur. Een van zijn verhalen was hoe een rups een vlinder werd. Wij vingen vroeger de rupsen van de koninginnenpage die op de worteltjes zaten in onze moestuin achter het huis. Wij deden deze rupsen in een potje met een deksel, waarin gaatjes werden gemaakt. Na verloop van tijd zat er een mooie koninginnenpage in het potje, tenminste als wij niet vergeten waren om ernaar te kijken.

De meester vertelde ook over de wielewaal en hij deed het geluid van deze vogel na. De wielewaal maakt het mooiste nest in de vogelwereld. Een ragfijn nest, gesponnen op het uiteinde van de takken van de boom (tussen de bladeren valt dat niet op). Op de foto is duidelijk te zien hoe het nestje gesponnen is. Aan de dikte van de takken is te zien dat het nestje altijd op het einde van de takken gemaakt wordt. Na 70 jaar heb ik een nest van een wielewaal gezien. Het is toch ongelooflijk en waar, dat bij het zien van dit nestje deze gedachten bij mij opkwamen.

Op 18 april jongstleden, om 14.00 uur 's middags om precies te zijn, keek ik naar buiten en zag op ons overdekt terras een vogel die ik nog nooit had gezien. Het beestje eiste mijn aandacht geheel op. Het had een wigvormige brede rugstreek en ook oogstrepen. Zijn staart was lang en onduidelijk gebandeerd. Bij de dorpel van de schuifpui pikte hij alle mieren weg en ging verder onder de dorpel bij de keuken. Jammer genoeg heb ik geen foto genomen (ik had tijd genoeg) terwijl ik bezig was met het observeren van die bijzondere vogel. Toen ik later in het vogelboek keek, bleek het een draaihals te zijn. Een vogel die door veel vogelaars over het hoofd wordt gezien.

Ook dit is ongelooflijk, maar echt waar!

Oos Maas aan de Oolderplas

Door Paul Caquelein

Van wied e-weg bösse gekómme
Es ónneuzel baekske oet ein frans plateau
Dao ging se sjiek as La Meuse
es dame van niveau
Dwars door kalk en graniet
Langs sjtädjes en dörpkjes
Langs weije vol vee
Bie ós as mooder Maas
Op waeg nao de zee

Mooder Maas moge veer dich hiej numme
biej hoogwater ein lilke heks
es veer in de hoeskamer kinne zjwumme
Maar wie sjoon
Slinger se met sjepe en sjluus
Door Limburgs landj
Veugel en Buim
Aan diene waterkantj
Glinsterende gölfkes bie zón en bie maon

Water
Det altied, altied maar wiejer mó't gaon
Veer drinke dien water
Höbbe varend plezeer
Van grindj kreeg se gater
En Pruuse sjteeds meer

Mooder Maas, oetgesjlingert nao de lús van Lin
Sjtruim se traog en breid oos Herte in

Mooder Maas
Auch al zeen veer
waal ins bang veur dien watergeweld
toch bösse waat eederein wit
De rögkegraat van ós landj det Limburg hit

Wie proemeflaai en sjötterrie
Wie ein zaagte gee
Zo heurs doe der bieje

Emmers, maar geen geëmmers

Door Leo Koster

Op 14-02-2017 werd een mailbericht uitgestuurd voor een paddenoverzetactie langs de Baexemerweg nabij de Beegderhei. Bijgevoegd werd een herkenningskaart met betrekking tot de enigszins op elkaar lijkende soorten heikikker en bruine kikker, alsmede een zoekkaart voor amfibieën. De resultaten moeten worden doorgegeven aan John van den Berg. De volgende amfibieën kunnen worden aangetroffen: gewone pad, bruine kikker, heikikker, alpenwatersalamander en gewone kikker. Qua reptielen is er kans op de levendbarende hagedis. "Aangeven of het om mannetjes of vrouwtjes van de gewone pad gaat, de vrouwtjes zijn duidelijk groter en zitten onderop als ze in een zogenaamde duplex op elkaar zitten."

In 2016 werd de kleine watersalamander niet aangetroffen. De vinpootsalamander komt in dit gebied niet voor. Er wordt tweemaal gelopen, 's morgens rond 08.30 uur en 's avonds rond 20.30 uur. De termen multiplex, triplex en duplex hebben met plaatmateriaal/hout te maken. De paargreep bij vooral kikkers/padden wordt amplexus genoemd. Er volgden veel aanmeldingen.

Op zaterdag 18-02-2017 werd het scherm geplaatst en zijn op bepaalde afstand emmers ingegraven waarin een stok wordt gelegd. Hierlangs kunnen muizen en kevers de emmer verlaten. De locatie bevindt zich dus langs de Baexemerweg, tegenover de uit 2002 daterende Waterfabriek

Beegden. Die wordt ook wel Waterproductiebedrijf Heel genoemd. In deze buurt bevindt zich een nieuwe voortplantingslocatie. Voor vrijdag 10 maart 2017 waren enkele personen verhinderd, dus werd er een beroep op mij gedaan. Langs de Doorderweg te Echt, in de buurt van de Oudenborgh te Merum en langs de Straat te Asenray heb ik in het verleden ook al padden overgezet. Met Piet Rutten heb ik afgesproken om 08.30 uur aanwezig te zijn op een klein parkeerplaatsje tussen de schermen. 's Morgens eerst even de voorruit krabben. Mijn eerste gedachte is dan: "het is te koud, de amfibieën trekken niet." Rond 08.30 uur beginnen we aan onze controle. In de emmers richting Napoleonsweg geen amfibieën; er wordt niet geëmmersd, hiermee bedoel ik geen gezeur, gewoon doen waarvoor je

DE BUSJOP

eten en genieten

Reserveer via info@debusjop.nl of 0475-491139
Vraag naar de voorwaarden

HIGH FIVE

Naast het welbekende High Tea concept bieden wij nog vier extra varianten aan: High Beer, High Wine, High Kids en High Bob. Voor ieder wat wils en daarom kan deze High Five per gezelschap gecombineerd genuttigd worden.

LIMO Bob SERVICE

Een avond als een echte VIP behandeld worden? Dat kan!

Laat u gratis ophalen en thuisbrengen door onze LimoBob Service.

Een fijn vast gegeven:
ledere zondag
(zonnig, druilerig.... ongeacht het weer)
live muziek
vanaf 14.00 uur!

Verwenbon

Met onze Verwenbon zit u altijd goed! Met exclusieve presentie naar u uw familie, vrienden, collega's en zakelijke relatie - echt bij-uren markt!

DÉ AUTO VOOR BUITEN

VOLVO Rutten

BOXMEER ROERMOND VENLO WEERT

AUTOBEDRIJFRUTTEN.NL

je hebt opgegeven. Tussen ingewaaid blad vind ik wel duizendpoten, spinnetjes en diverse echte loopkevers uit het geslacht *Carabus* (schallebijters). In dit geval betreft het de paarse loopkever met gladde dekschilden, overwegend zwartkleurig met een violette glans en grote kaken. Deze kever kan wel 3½ cm groot worden. Enkele hebben in de nachtelijke uren niet stilgezeten. Om hun genot niet te verstoren, worden parende schallebijters voorzichtig uit de emmer gehaald. De witte eitjes worden één voor één afgezet in de bodem of in dood hout. Het zijn roofkevers die slakjes, aas en fruit eten, ze komen vrij algemeen voor in strooisellagen. In Nederland komen 15 soorten voor. Ze beschikken over vleugels, maar vliegen zelden.

We controleren de emmers richting Beegden: in enkele emmers zitten soms één of twee alpenwatersalamanders, een subadulte heikikker en één groot vrouwtje van de gewone pad. We genieten van de bijzondere 'lach' van de zwarte specht, zijn lach begint langzamer dan die van de groene specht. De zwarte specht heeft het formaat van een kauw en bewoont oude loofbossen. Voor de ovaalvormige nestbouw hebben beuken hun voorkeur. Het mannetje heeft een geheel rode kruin, bij het vrouwtje is dat slechts een klein rood plekje op de achterkant van de kruin. Op de Beegderhei zitten volgens Piet diverse wilde varkens. De 'oogst' van deze morgen, te weten zeven alpenwatersalamanders, één heikikker en één gewone pad, wordt de Baexemerweg overgedragen en in de buurt van het Vlasven weer vrijgelaten. Dit ven heeft de naam te danken aan het roten van vlas, waarbij de stengels van het vlas blootgesteld worden aan water. Door deze inwerking komen vezels vrij die gebruikt kunnen worden in de textielindustrie. Als we 'onze oogst' vrijlaten, landt iets verderop een blauwe reiger langs de rand van het ven. Gelukkig weet hij het niet, anders lag hier een heerlijke en eenvoudige maaltijd voor hem/haar klaar. In Dagblad De Limburger stond 15 maart 2017 onder "Wegwijs" een informatief artikelje over de paddentrek door Frank Heinen.

Om 11.00 uur moet ik in Weert zijn, bij de de Moeselkapel, voor een begrafenisplechtigheid. Piet nodigt me uit om bij hem thuis een kopje koffie te drinken. Bij hem thuis horen we de 'lach' van de groene specht, die wordt ook wel maartsveulen wordt genoemd. Piet woont op een prachtige en rustige lokatie. Aan een poortje hangt een afbeelding

van een goudgeelkleurige, ouderwetse bijenkorf, een teken dat je met een bijenliefhebber te maken hebt. Ouderwetse bijenkorven werden veelal gemaakt van (rogge)stro of pijpestrootje d.m.v. spiraalvlechtwerk. Zijn tuin is insectenvriendelijk ingericht, een siertuin en een moestuin. De eerste wilgenkatjes gaan bloeien, een grote walnotenboom is gekandelaberd, Sleutelbloemen, nieskruid en kerstroos (beiden van het geslacht *Helleborus*), staan te bloeien, Winterakoniet is bijna uitgebloeid. Bij de bijenkasten weinig gezoem, tegen de muur diverse blokken hout waarin vele en verschillende gaten zijn geboord: metselbijen maken hier veelvuldig gebruik van. In zijn tuin bevindt zich ook een vijverpartij, vis ontbreekt. Ik beloof hem enkele alpenwatersalamanders uit mijn eigen vijvertje. Piet heeft met succes een maretak gekweekt. Uit de stam van een appelboom, de golden delicious, groeit een grote maretak; helaas is ¾ ervan uitgewaaid, want hij had een doorsnee van een meter. Deze maretak is ongeveer 30 jaar oud. Bij een meidoorn groeit nu een jong exemplaar. "Het zaadje van de maretak wordt op de tak aangebracht, niet in de volle zon, en bovenop het zaadje wordt vogelpoep gelegd om uitdroging te voorkomen", aldus Piet.

In het boekje "Goud in groen" van Willem Beekman en Frans Olofsen, staat over de kweek onder meer het volgende. "Het heeft geen zin de takken expres te verwonden of in te kerven in de hoop dat de maretakken daardoor beter in het hout van de gastheer groeien. Breng de bessen op tijdens droog weer en niet tijdens vorst. Neem de bessen voorzichtig tussen de vingers en pers er de slijmerige, draadtrekende zaden uit en druk die op een jonge tak van een loofboom, verwijder de huid van de bes. Is de bes op de tak gedrukt dan zal de lijmstof vrij snel indrogen, waardoor de zaden stevig op de boomschors blijven zitten. Eenmaal opgedroogde lijmstof is zeer weerbestendig. Ontkieming begint in de regel vrij snel, meestal binnen een paar weken." Jo Léger, God geef hem de Hemel, voegt in zijn zelf geschreven boekje "Zelf maretak kweken" er nog aan toe "Verder niets doen dan dagelijks de zaak nathouden, doe dit bij voorkeur met een spuitbusje of met een vernevelspuitje. Gebruik hiervoor geen kraanwater, maar gedestilleerd water, kraanwater kan algengroei bevorderen en kan ook zorgen voor een wittige neerslag van zouten, allebei zaken die het functioneren van het bladgroen van de kiem kunnen belemmeren."

Foto Rooijmans

www.fotorooijmans.nl

Markt 10 - 6021CD - Budel
tel. 0495-494890
h.rooijmans1@chello.nl

"Met 35 jaar ervaring in fotografie kunnen wij uiteraard een schat aan informatie en adviezen verstrekken, waardoor goede resultaten meteen haalbaar zijn."

Al jaren zijn wij het adres voor Swarovski verrekijkers, spottingscopes en toebehoren.

Met gedegen advies en eindeloos geduld staan we u terzijde in uw keuze voor het juiste Swarovski produkt.

Een produkt dat beschouwd mag worden als de "Rolls Royce" onder de optiek. De "Swarovision" bijvoorbeeld wordt op 140 punten op kwaliteit gecontroleerd. Daardoor ontstaat een produkt waarop met een gerust hart 10 jaar garantie wordt gegeven.

SWAROVSKI OPTIK DIGISCOPING

Dankzij de DCB II, TLS-APO en iPhone adapter gaat de fascinerende wereld van SUPER-TELE-FOTOGRAFIE voor u open.

Met gemak haalt u het moeizaam te benaderen dier 40...50...60 maal dichterbij. Vogels en wild fotograferen was nog nooit zo gemakkelijk!

SWAROVSKI
OPTIK

Het assortiment van Swarovski omvat meer dan 30 kijkers en telescopen.

Sinds 1935 produceert Van Houtum hygiënepapier in Swalmen. Mens- en milieuvriendelijk werken en produceren zijn centrale waarden binnen het bedrijf. Deze zijn vertaald naar 'People, Planet en Profit'. Het is de ambitie van Van Houtum om de bedrijfsvoering volledig 'Cradle to Cradle' in te richten.

Enkele erkenningen:

www.vanHoutum.nl

janWelters
autoservice

APK Keuringsstation
Moderne diagnose apparatuur
Grote- en kleine beurt
Onderhoudsbeurt alle merken
auto's en lichte bedrijfswagens

Schadereparatie en expertises
Ruit reparatie en vervanging
Bandenservice, alle merken
Opslag banden
Alcospecialist reinigen en diagnose

Edisonweg 5a - 6101 XJ Echt - Tel: 0475 48 13 65
www.autoservicejanwelters.nl
www.facebook.com/autoservicejanwelters

Aandacht voor

Door de redactie

Elke vereniging heeft ze. Elke vereniging weet van het bestaan en gaat er mee om als vanzelfsprekend gegeven. Het zijn de leden die niet op de voorgrond treden, de leden die kennis in huis hebben, zij die op de achtergrond anderen van dienst zijn en alles gevraagd kan worden. Onze afdeling heeft ze ook. Één ervan is Michiel Stemkens uit Neer. Een man met een groot hart en dat niet alleen voor natuur. Michiel liet ons een persoonlijk verhaal toekomen waaruit wij een aantal stukjes op zijn verzoek hierbij in Het Schrijvertje plaatsen. De tekst van Michiel is ingekort door Leo Koster.

Een portret van Michiel Stemkens

Mijn vader en moeder hebben zes kinderen gekregen. Ik ben geboren in 1942. Thuis heb ik een fraaie foto hangen waarop mijn vader staat afgebeeld bij een ploeg die door twee paarden wordt getrokken. Mijn vader slaat letterlijk en figuurlijk de hand aan de ploeg. De foto is genomen in 1939 op de proefboerderij Hoosterhof toen Prins Bernard een bezoek heeft gebracht aan deze boerderij.

De Tweede Wereldoorlog heeft in onze familie veel teweeggebracht. Onder de bezetting van de Duitsers moest vader voor de Duitsers werken en daar kon hij niet tegen. Via de bemiddeling van meneer Pastoor kwam mijn vader als knecht bij boerderij Baxhof in het buitengebied van Swalmen terecht. De familie Poels van Baxhof stond voor iedereen klaar. Op deze boerderij werden onderduikers opgevangen en Franse piloten weer op weg naar hun vaderland geholpen. In januari 1945 evacueerden we naar Friesland, waar mijn moeder ernstig ziek werd. Na de oorlog keerden we weer terug naar Limburg. Mijn zieke moeder werd opgenomen in het Roermondse ziekenhuis, waar ze op 13 juni 1945 op 39-jarige leeftijd is overleden. De kinderen werden bij familie ondergebracht. Ik kreeg onderdak bij een oom en tante die geen kinderen hadden.

In 1946 is mijn vader voor de tweede keer getrouwd. Aan deze tweede moeder heb ik niet kunnen wennen. We konden niet door één deur. Ik wantrouwde haar en dat had ik ook tegenover andere mensen die boven me stonden of op een of andere manier de baas over me wilden spelen. Ze zeggen wel eens alles went, zoals een zwervhond aan zijn nieuwe baas moet wennen. Nadat mijn vader in 1976 stierf heb ik een dagboekje van hem gevonden met veel wetenswaardigheden.

Na de lagere school bleef ik wantrouwig en onzeker en op de Mulo werd dat nog versterkt doordat een leraar me voor de gek hield. De Middelbare Tuinbouwschool had voor mij wel een gunstige invloed. Ik wilde buiten in de natuur werken, daar voelde ik me vrij en veilig. Na de diensttijd

leerde ik mijn vrouw An kennen, met wie ik twee zonen kreeg. We hebben groenten geteeld voor de veiling. In de buitendienst was ik onder meer werkzaam in plantsoenen en heb ik de bospest, de Amerikaanse vogelkers, gerooid. Na de plotselinge dood van mijn vader kreeg ik wat lichamelijke ongemakken en een forse terugslag. Door gesprekken met het GGZ, pillen en poeders kwam ik toch langzaam weer op gang. Ik kreeg het advies om een hobby te zoeken en dat werd onder meer het IVN. Er werd een cursus gegeven over natuur, planten en het uitzetten van wandelingen en excursies. Bij het IVN voelde ik me op mijn gemak. Letterlijk zo vrij als een vogel. Door de leiders, gidsen en andere personen van het IVN werd ik serieus genomen. Nog altijd kijk heel blij terug op die periode. Ik kreeg in deze mensen vertrouwen en won zelf ook weer aan zelfvertrouwen. Ik hoorde er weer bij en kreeg ook vaak een compliment en vaak werd er gezegd: "Michiel, je weet zoveel". Ondertussen kreeg ik weer lichamelijke ongemakken. In dit geval ontzettend veel last van de hik. Weer onderzoekjes en medicijnen. Maar het leven gaat door. Ik ga wat klussen door een nieuw slot te maken in de loopdeur, druivenstruiken te snoeien of de pony's te voeren in de wei tegenover ons huis. Bij het klussen kijk ik op de vensterbank naar het Mariabeeldje dat ik in 2016 gevonden heb tijdens het opruimen van zwerfvuil langs de Maas in de Hanssummerweerd. "Ik kan Maria toch niet bij het vuil gooien", riep ik toen. Ik heb haar meegenomen naar mijn huis. Je weet immers nooit waar het goed voor is. Ik werp nog eens een blik op haar en denk in mijn gedachte: "Maria, als je me niet helpt om op te knappen en ook mijn vrouw niet, dan breng ik je weer terug naar de Maasoever waar ik je heb gevonden." De hik is weg, het hoesten en kuchen is minder, maar bij inspanning breekt het zweet me uit.

Ik voel dat ik bij het IVN een stapje terug moet doen, bijvoorbeeld niet meer deelnemen aan de werkdienst op de hei achter Kloosterhof waar ik met heel veel plezier met de groep gewerkt heb. Ik dank jullie daarvoor.

Als je een goede gezondheid hebt, voedsel, onderdak, gezonde kinderen en kleinkinderen, dan heb je alles. De rest is bijzaak.

INDIEN ONBESTELBAAR:
SECRETARIAAT IVN ROERMOND E.O.
PASTOOR PINCKERSSTRAAT 12D
6071 NW SWALMEN

Uw bijdrage?

Wilt u ook graag een bijdrage leveren voor Het Schrijvertje? Deze is welkom op hetschrijvertje@ivnroermond.nl

Contactpersonen

IVN Roermond e.o. organiseert diverse activiteiten. Wilt u iets weten of actief meedoen neem dan contact op met één van de volgende personen:

Werkgroep Vogels

Meinse van der Velde - www.meinse.nl
T: 06 13300436 E: mj.vd.velde@home.nl

Werkgroep Planten (regio oost)

Paul Bergs, T: 0475 330643

Werkgroep Planten (regio oost/west)

Hermien Hendrikkx, T: 0475 594340

Natuurclub De Speurneuzen

Sjoerd van der Schuit, T: 0475-302733

Vlinderwerkgroep:

René Horsten, T: 06 22468910

E: vlinderwerkgroep@ivnroermond.nl

Heidewerkgroep

Hermien Hendrikkx, T: 0475 594340

Jeugdcommissie

Eef Schoffelen, T: 0475 59 43 26

Excursieloket & gidsen

Frans Hendrikkx, T: 0475-503291

E: frans.hendrikkx@ivnroermond.nl

Werkgroep Communicatie

Rianne Keijzer - Elst, T: 0475-3430-55

E: rianne.keijzer@ivnroermond.nl

Programmacommissie:

René Horsten, T: 06 22468910

E: rene.horsten@ivnroermond.nl

Vertrouwenspersoon:

Rikie Verhagen, T: 0475-464767

E: rikie.verhagen@ivnroermond.nl

Redactie Het Schrijvertje:

Frans Hendrikkx, T: 0475 503291

E: hetschrijvertje@ivnroermond.nl

Webmaster: E: webmaster@ivnroermond.nl

meer genieten van het wandelen

Geniet meer van het struinen,
wandelen en excursies in de natuur
met de juiste wandelschoenen
en wandelkleding

We hebben een
enorme keuze en
helpen je graag

Altijd
10% korting op
alle schoenen
en kleding

beleef de natuur!

Ton Notermans
wandelsport - outdoor - kamperen

Dr. Philipslaan 25-B - Roermond - T. 0475-420610 - tonnotermans.nl